Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Aan de Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee
Neeltje Snijdershof 46
1949 BS Wijk aan Zee

**Gedeputeerde Staten**
**Uw contactpersoon**
R.L. Baars
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550
BAARSR@Noord-Holland.nl



**Verzenddatum**
16 JUNI 2021

**Kenmerk**
1649161/1649178

**Uw kenmerk**

**Betreft: Beantwoording van uw brief van 15 april 2021 over de uitkomsten van het RIVM gezondheidsonderzoek**

Geachte leden van de Dorpsraad Wijk aan Zee,

Hierbij reageren wij op uw brief van 15 april 2021 aan Provinciale Staten (PS) waarin u reageert op het briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Uw brief is gericht aan PS. Tijdens de PS-commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid van 19 april 2021 heeft gedeputeerde Olthof toegezegd dat Gedeputeerde Staten uw brief zullen beantwoorden en dat PS een afschrift ontvangen.

Net als de Dorpsraad Wijk aan Zee streven wij naar een schonere, gezondere leefomgeving in de IJmond. Een belangrijk onderdeel daarin is werken aan minder negatieve effecten van Tata Steel op de leefomgeving. Dat doen wij door binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in te zetten op de uitvoering van het Programma Tata Steel 2020-2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond*. Ook blijven wij Tata Steel met klem verzoeken om de in december 2020 aangekondigde investering van 300 miljoen (de Roadmap+) zo spoedig mogelijk tot uitvoering te brengen. Maatregelen van de Roadmap+ moeten op korte termijn tot merkbare positieve effecten leiden voor de leefomgeving.

De mogelijkheden die wij zelf hebben worden begrensd door wet- en regelgeving. Het briefrapport van het RIVM laat echter zien dat voldoen aan de wettelijke normen niet automatisch betekent dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving in de IJmond. Wij hebben daarom naar aanleiding van het RIVM briefrapport samen met de IJmondgemeenten op 14 april 2021 een brief gestuurd aan de staatssecretaris van Infrastructuur & Waterstaat[1] waarin wij een appel doen om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken.

[1] Zie:
https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=1100336822

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

In uw brief gaat u op verschillende specifieke onderwerpen in. Hieronder reageren wij op de in uw brief genoemde punten waarbij wij de verschillende punten steeds eerst samengevat benoemen.

*Voorstellen voor vervolgonderzoek*

U geeft aan dat er nu een voorstel ligt voor vervolgonderzoek, maar dat dit voor het nemen van maatregelen overbodig is en niet mag leiden tot vertraging.

Het RIVM briefrapport heeft een haalbaarheidsstudie verricht voor een "dagboekonderzoek". Deze haalbaarheidsstudie is onderdeel van het eerdere RIVM onderzoeksvoorstel waar de bij het RIVM onderzoek behorende klankbordgroep positief over heeft geadviseerd. Dit advies is indertijd door de provincie en de IJmondgemeenten een-op-een overgenomen. Verder beveelt het Nivel in haar analyse aan om de gezondheid van bewoners aanvullend te monitoren met verschillende gegevens.

Over de precieze uitwerking van deze punten nemen wij, na consultatie van de klankbordgroep, samen met IJmondgemeenten nog een besluit. Los van verder onderzoek zijn wij het met u eens dat het niet nodig is om te wachten op deze vervolgonderzoeken. Er zijn nu maatregelen nodig en mogelijk. Zoals in de inleiding van deze brief weergegeven doen wij dat ook op verschillende manieren. In het Programma Tata Steel 2020 - 2050 komt dit verder duidelijk naar voren omdat daarin vier sporen zijn uitgewerkt die tegelijkertijd worden uitgevoerd. Vervolgonderzoek valt daarbij in het eerste spoor "Gezondheid in beeld". En bijvoorbeeld het aanscherpen van de vergunning van Tata Steel waar nu ook aan wordt gewerkt in het tweede spoor "Versterken uitvoering Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving".

*Andere bronnen die een bijdrage leveren*

U geeft aan dat "Tata Steel en lokale politici" onterecht de suggestie wekken dat het wegverkeer en scheepvaartverkeer mogelijk een aanzienlijke bijdrage leveren aan de lokale fijnstofuitstoot. Dit terwijl uit een onderzoek van de DCMR Milieudienst Rijnmond uit 2010 is gebleken dat bijna 90% van de lokale fijnstofuitstoot afkomstig is van Tata Steel. En voorts dat veel van de verkeersbewegingen Tata Steel gerelateerd zijn.

Het klopt dat uit het onderzoek van de DCMR Milieudienst Rijnmond uit 2010 blijkt dat 88% van de lokale fijnstofuitstoot (emissie) afkomstig is van Tata Steel. Tata Steel is een grote emissiebron van fijnstof en het is belangrijk om die uitstoot zoveel mogelijk te verminderen.

Het is echter ook belangrijk om andere bronnen van (fijnstof)uitstoot te verminderen. Dit is onderdeel van het programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond 2021 - 2025.[2] De *Uitstoot(emissie)* van Tata Steel is namelijk niet hetzelfde als de daadwerkelijke bijdrage aan de hoeveelheid fijnstof in de directe leefomgeving (immissie) zoals in Wijk aan Zee. Uitstoot van Tata Steel uit hoge bronnen komt niet altijd in de

[2] Zie: https://www.odijmond.nl/actueel/nieuwsberichten/@11123/luchtkwaliteit/

IJmond terecht. Dit terwijl uitstoot van bijvoorbeeld het wegverkeer in de IJmond - hoewel in absolute hoeveelheden veel kleiner dan die van Tata Steel - wel volledig in de IJmond een bijdrage levert. Als we alleen naar de lokale bronnen in de IJmond kijken ligt de bijdrage van Tata Steel aan de hoeveelheid fijnstof in de orde van 55% voor de gemeente Beverwijk. Dat geeft tegelijkertijd aan dat 45% dus door andere bronnen wordt veroorzaakt, zoals het weg- en scheepvaartverkeer. Als we ook naar de bronnen kijken die buiten het IJmond gebied liggen worden deze percentages fors lager: Ook zonder Tata Steel, industrie, weg en scheepvaartverkeer en houtkachels in de IJmond blijft er een belangrijke hoeveelheid fijnstof over die niet uit de IJmond zelf komt. Deze *achtergrondconcentratie* is de "fijnstof deken" die in heel Nederland aanwezig is.[3] Met het landelijke Schone Lucht Akkoord wordt deze verminderd door nationaal aan alle bronnen van fijnstof te werken.

*Aanpassen van de vergunning van Tata Steel*

U geeft aan dat de (revisie)vergunning van Tata Steel te ruim is en dat iedere overheid vrij is te bepalen wat de milieuruimte van een bedrijf op haar grondgebied is. Verder stelt u voor om de productiecapaciteit van Tata Steel te verlagen van jaarlijks 8 miljoen ton naar 5 miljoen ton.

Het aanscherpen van de vergunning van Tata Steel is onderdeel van het Programma Tata Steel 2020 - 2050. Dat doen wij waar dat binnen wet- en regelgeving mogelijk is. De milieuruimte van Tata Steel is reeds "vrij bepaald" door de ruimtelijke toewijzing in de bestemmingsplannen en door de verleende vergunningen. Dat betekent niet dat de overheid zonder meer de bestemming kan wijzigen of de vergunde productiecapaciteit kan verlagen. Net zo min kan de overheid bijvoorbeeld zo maar een woonwijk verwijderen en een andere bestemming geven. Dit soort trajecten moet aan strenge juridische vereisten voldoen en gaat gepaard met lange procedures en zeer hoge kosten (nadeelcompensatie). Die juridische grond is niet aanwezig. Met een vergunning heeft de houder daarvan in Nederland een verkregen recht. In dit geval om jaarlijks 8 miljoen staal te produceren in IJmuiden.

Onze inzet is gericht op minder emissies, op minder negatieve effecten van Tata Steel. Waar mogelijk leggen wij dat ook vast in de vergunning van Tata Steel. Daarmee werken wij aan een gezondere en veilige IJmond, ongeacht de productie van Tata Steel.

*Actualisering van Best beschikbare Technieken (BBT's)*

U geeft aan dat op basis van de BBT's ook uitzonderingen mogelijk zijn die tot verscherping leiden en dat daar in de IJmond vanwege de luchtkwaliteit ook reden toe is.

Bij de beschrijving van BBT's wordt een bandbreedte weergegeven waarbinnen prestaties van een bedrijf en/of toegepaste techniek moeten vallen. In het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) wordt gekeken of het mogelijk is om scherper te vergunnen bij industriële bedrijven. Met andere woorden, of het mogelijk is te sturen op de onderkant BBT-bandbreedte (zo min mogelijk uitstoot). Dit richt zich op nieuwe of geactualiseerde vergunningen. Om te sturen op de onderkant van de BBT bandbreedte is het in ieder geval nodig dat wij hier

[3] Voor de volledigheid: Tata Steel heeft zelf natuurlijk ook een bijdrage aan diezelfde achtergrondconcentratie

aangepast beleid voor vaststellen. Op dit moment is de planning dat die beleidsaanpassing vanaf 2022 van kracht wordt.

*Het Programma Tata Steel 2020 - 2050*

U geeft aan dat het Programma Tata Steel 2020 - 2050 vaag is over gezondheidsdoelen, termijnen en hoe te evalueren. U roept ons op om een beleidsplan gezondheid en monitoringssysteem toe te voegen.

Het klopt dat het Programma Tata Steel 2020 - 2050 geen gezondheidsdoelen of een "beleidsplan gezondheid" bevat in termen van de gezondheid van inwoners van de IJmond. Het doel van het programma is om de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond te verminderen. Deze "negatieve effecten" zijn in het programma duidelijk gedefinieerd. Daarmee wordt de leefomgeving in de IJmond uiteindelijk gezonder. Het is echter niet mogelijk om precies aan te geven wat daar dan weer de effecten van zullen zijn op de gezondheid van de inwoners zelf. Dat is ook niet nodig, we weten op voorhand dat iedere verbetering van de luchtkwaliteit (en vermindering van hinder) gezondheidswinst oplevert. Doelen voor een gezondere leefomgeving staan wel in andere documenten. In het Schone Lucht Akkoord en in de Visie op een gezondere leefomgeving IJmond[4] is bijvoorbeeld opgenomen dat in 2030 moet worden voldaan aan de WHO advieswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide.

In hoofdstuk 4, 5, 6 en 7 van het programma zijn tabellen opgenomen met een tijdsindicatie en hoofdstuk 8 gaat geheel over de monitoring van het programma. Voor de zomer volgt een voortgangsrapportage.

*Het luchtmeetnet*

U geeft aan dat de luchtmeetnet meetpunten niet alles registreren, waaronder de recente brand bij de transportband van de Kooksfabriek. U vraagt ons het meetinstrumentarium van het luchtmeetnet uit te breiden.

Het luchtmeetnet in de IJmond bestaat uit zes meetstations rond Tata Steel. Drie van deze meetstations - te weten die in Wijk aan Zee, Beverwijk en IJmuiden - worden gebruikt om de luchtkwaliteit te toetsen aan de daarvoor geldende wettelijke grenswaarden. Op de meetstations Bosweg, Staalstraat en Reyndersweg hoeft conform het toepasbaarheidsbeginsel en blootstellingscriterium niet te worden getoetst aan deze wettelijke grenswaarden. Dit heeft er mee te maken dat metingen representatief moeten zijn voor de blootstelling van de bevolking als geheel. De meetpunten Wijk aan Zee, Beverwijk en IJmuiden staan op een representatieve plek in de leefomgeving, midden in een woonwijk. Voor de Bosweg, Staalstraat en Reyndersweg geldt dat niet.[5]

---

[4] Zie: https://www.odijmond.nl/publish/library/29/onze_visie_op_een_gezondere_leefomgeving_ijmond_2.pdf

[5] Zie ook artikel 5.19 lid 2 van de Wet milieubeheer en artikel 22 uit de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007

Deze meetstations zijn bedoeld om over een langere periode een goed beeld te krijgen van de aanwezigheid van stoffen in de IJmond (trendmatig verloop) en het vaststellen van de bijdrage van (lokale) bronnen aan de luchtverontreiniging. Het kan zijn dat een incident zoals bij de transportband van de Kooksfabriek door de meteorologische omstandigheden van dat moment niet wordt gemeten. Desalniettemin geeft het luchtmeetnet over een langere periode een goed beeld van de luchtkwaliteit in de IJmond omdat er continu wordt gemeten.

Het meetinstrumentarium wordt op de locatie Bosweg binnenkort uitgebreid met verschillende meetapparatuur. Het doel hiervan is om een beter beeld te krijgen van de emissie van met name de Kooksfabrieken voor en na de door Tata Steel aangekondigde maatregelen in de Roadmap+. Door de geografische ligging van de locatie Bosweg is het beter mogelijk om de emissie van Kooksfabriek 1 en 2 van elkaar te onderscheiden. Locatie Reyndersweg is weliswaar dichter bij Kooksfabriek 2 gesitueerd, maar bij de voor dit station meest relevante oostenwind liggen Kooksfabriek 1 en 2 "op één lijn" waardoor dit onderscheid lastig te maken is.

*De Kooksfabrieken*

Voorts vraagt u om meer handhaving bij de Kooksfabrieken, het recent aangekondigde intensievere toezicht op geuroverlast dient direct te worden uitgebreid. Tot slot mag sluiting van de Kooksfabriek 2 volgens u niet langer taboe zijn. Dit zou door de provincie worden vermeden omdat Tata Steel dan een budgettair probleem heeft.

Het is bekend dat Kooksfabriek 2 één van de grootste overlastgevers/vervuilers in de IJmond is. Zoals aangegeven in het programma Tata Steel en in het bijbehorende uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 – 2022 van de OD NZKG heeft toezicht en handhaving bij de Kooksfabrieken de hoogste prioriteit. Er wordt scherp toegezien met toezicht en handhaving om alles wat juridisch wel kan worden aangescherpt ook te doen. Bijvoorbeeld door te handhaven op "rauwe kooks" (zwarte wolken) en door intensief toezicht te houden op geur zoals onlangs aangekondigd. De vergunning wordt doorgelicht en waar wettelijk mogelijk aangescherpt, dit scheelt ook emissies en overlast.

Een sluiting van kooksfabriek 2 is geen kwestie van een taboe. Juridisch is daar op dit moment geen grondslag voor, de wet- en regelgeving laat Kooksfabriek 2 toe.

*Het Niet In Betekende Mate (NIBM) principe*

U vraagt ons om in plaats van het "Niet In Betekende Mate (NIBM) de "anticumulatiebepaling" toe te passen.

Met het "Niet In Betekende Mate"(NIBM) principe wordt geldende wet -en regelgeving toegepast. De toetsing van de extra uitstoot van fijnstof en $NO_2$ van een bepaald project aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit in de omgeving blijft achterwege als de bijdrage van die ontwikkeling - volgens bepaalde criteria - klein oftewel NIBM is. Voldoet een project of ontwikkeling - bijvoorbeeld van Tata Steel - aan die criteria, dan kan bij het toetsen van de vergunningaanvraag niet worden geëist dat er wordt getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit in de omgeving. Los

daarvan zijn er voor specifiek de uitstoot van Tata Steel algemene stofplafonds, daar kan de emissie sowieso niet bovenuit stijgen.

Er wordt met de vraag vermoedelijk verwezen naar de "anti-cumulatieregeling" zoals bedoeld in artikel 5 van het NIBM. Van deze bepaling moet gebruik worden gemaakt als meerdere activiteiten die bij elkaar horen met elk een kleine bijdrage binnen een korte periode opstarten. Dan kan door de opeenstapeling de concentratie in de buitenlucht te hoog uitvallen. Is er sprake van meerdere activiteiten, dan moet de verhoging veroorzaakt door die activiteiten bij elkaar worden opgeteld. De verwachte datum van het begin van de activiteiten moet liggen in een periode van vijf jaar. Daarmee verhindert de anticumulatiebepaling een zogenaamde 'salamitactiek': Dat is het opknippen van een bepaalde activiteit die wel "In Betekende Mate" is in "NIBM-deelprojecten". Voor die situaties is de anticumulatiebepaling bedoeld. En waar van toepassing wordt deze ook reeds toegepast.

Verder kunnen "NIBM-uitzonderingsgebieden" worden aangewezen. Dat is echter bedoeld voor gebieden waarin de Europese grenzen voor fijnstof en $NO_2$ (dreigen te) worden overschreden. In de IJmond is dat niet het geval.

*De ZZS minimalisatieplicht*

U geeft aan dat de OD NZKG aan Tata Steel een minimalisatieverplichting voor ZZS kan opleggen die boven de BBT eisen uitgaat. Daarmee kan met de ZZS rapportage de vergunning worden aangescherpt.

Het ZZS traject kan inderdaad aanleiding zijn om de vergunning aan te scherpen mits verdergaande technieken (BBT+) beschikbaar zijn en kosteneffectief. Waar dat mogelijk is doen wij dat ook. Het ZZS traject loopt nog, eind maart heeft de OD NZKG hier een brief[6] over gestuurd naar Tata Steel. In de brief verzoeken zij Tata Steel onder andere een betere invulling te geven aan de minimalisatieverplichting en geeft de OD NZKG aan dat het vermijdings- en reductieprogramma zoals voorgesteld nog niet voldoet.

*Geld beschikbaar stellen voor een ombudsman of -vrouw*

U vraagt ons om geld beschikbaar voor een ombudsman of -vrouw voor milieugezondheid die onpartijdig en juridisch geschoold is en die bewoners kan bijstaan en problemen kan signaleren.

Wij beschouwen deze vraag vooral als een oproep om de dialoog en verbinding tussen de omwonenden en de overheden te verbeteren. In het programma Tata Steel is het belang van een goede dialoog tussen omwonenden en de overheid uitgebreid opgenomen. Bijvoorbeeld door het organiseren van het Omgevingsoverleg met een onafhankelijk voorzitter en het verbeteren van de informatievoorziening. Wij zien geen aanleiding om hiernaast geld beschikbaar stellen voor een "ombudsman of -vrouw".

---

[6] Zie: https://odnzkg.nl/app/uploads/2021/03/Waarschuwingsbrief-zzs-inventarisatie.pdf

*Een bewonerspanel per straat*

U vraagt ons om een "bewonerspanel per straat" te introduceren die dagelijks per straat kan rapporteren over overlast om bewoners zo te ontslaan van een "klaagplicht".

Er loopt reeds een uitgebreid traject om het melden van overlast bij de OD NZKG te verbeteren. Dat heeft verschillende onderdelen. De ontwikkeling van een app is daar één van, een beter meldingsformulier op de website een andere. Het gehele proces voor het melden van overlast en klachten over Tata Steel wordt stapsgewijs verbeterd. Ook wordt in ieder geval de komende 2 jaar halfjaarlijks een "opiniepanel" ingesteld. Wij willen deze lopende acties eerst afronden voordat wordt beoordeeld wat er eventueel aanvullend nodig is om goed zicht te houden op klachten en de ervaring van bewoners.

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

Kopie aan Provinciale Staten van Noord-Holland